

PRACOVNĚLÉKAŘSKÉ SLUŽBY

Pracovnílékařské služby poskytuje lékař v oboru praktického lékařství zejména pro zaměstnance zaměstnavatele, se kterým má uzavřenou příslušnou smlouvu. Výstupem z prohlídky zaměstnance je pak lékařský posudek. Tento slouží k posouzení, zda je zaměstnanec způsobilý k dané práci, či nikoliv. Bez kladného posouzení není možné zaměstnance na dané pozici zaměstnat.

Lenka Scheu
Filip Dostál
Martin Štefko
Adéla Kalová

*Jedná se
o preventivní
zdravotní
služby, jejichž
součástí je
hodnocení
vlivu pracovní
činnosti,
pracovního
prostředí
a pracovních
podmínek
na zdraví.*

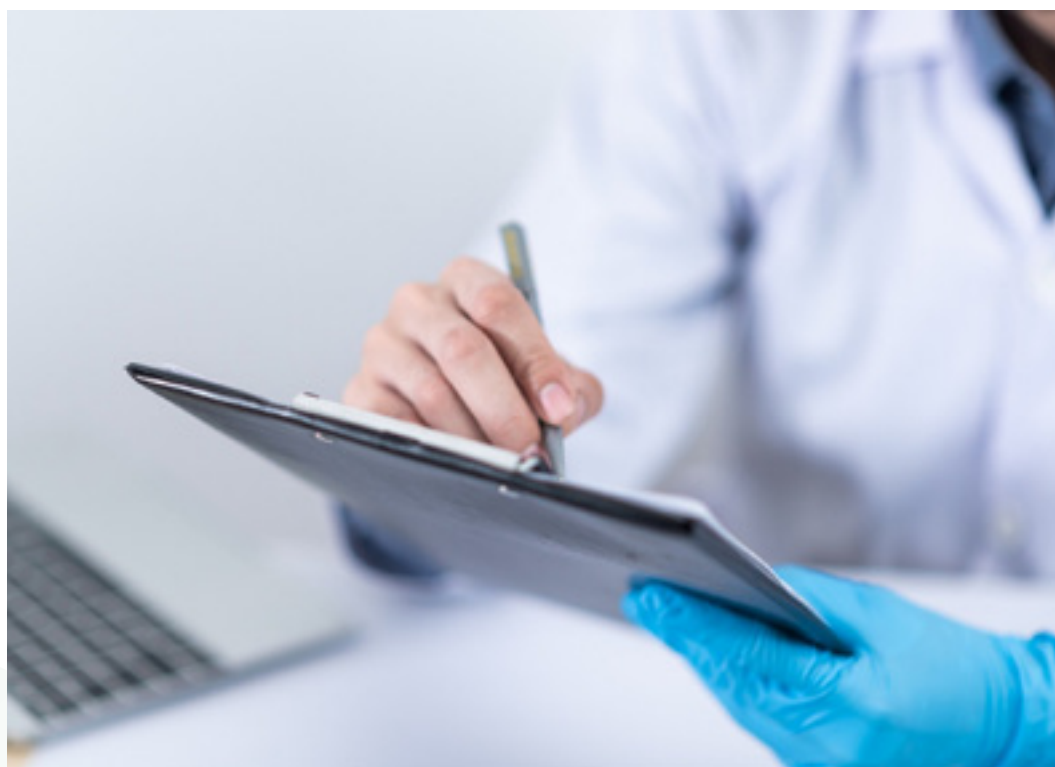
■ ÚVOD: Jak jsou definované zákonem

Zaměstnavatel má povinnost nechat posoudit zdravotní způsobilost zaměstnance při vzniku pracovního poměru. V tomto směru je tedy vyžadována součinnost poskytovatele pracovnílékařských služeb. Pracovnílékařské služby jsou definovány zákonem o specifických zdravotních

službách.¹ Jedná se o preventivní zdravotní služby, jejichž součástí je hodnocení vlivu pracovní činnosti, pracovního prostředí a pracovních podmínek na zdraví, provádění preventivních pracovnílékařských prohlídek a hodnocení zdravotního stavu zaměstnanců a uchazečů o zaměstnání.

¹ Ust. § 53 odst. 1 zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách.

*Druhy
pracovní-
lékařských
prohlídek jsou
stanoveny
vyhláškou
o pracovní-
lékařských
službách, která
rozlišuje vstupní,
periodickou,
mimořádnou
a výstupní
prohlídku.*

HLAVNÍ POZNATKY z výzkumu

Zaměstnavatel má právo ukončit pracovní poměr se zaměstnancem, který není nadále schopen vykonávat svou práci.² Může se tak stát v důsledku úrazu, onemocnění nemocí z povolání nebo v důsledku dlouhodobé pracovní nezpůsobilosti, kdy je zdravotní způsobilost pozbyta dlouhodobě. Na druhé straně zaměstnanec může okamžitě zrušit pracovní poměr, pokud je vážně ohroženo jeho zdraví a nebyl mu ze strany zaměstnavatele umožněn výkon jiné vhodné práce.³

Volba poskytovatele pracovnílékařských služeb spadá zcela do kompetence zaměstnavatele. Druhy pracovnílékařských prohlídek jsou stanoveny vyhláškou o pracovnílékařských službách⁴, která rozlišuje vstupní, periodickou, mimořádnou a výstupní prohlídku.

Vstupní prohlídka je preventivního charakteru a slouží ke zjištění, zda je osoba ucházející se o zaměstnání zdravotně způsobilá k výkonu dané práce. Závěrem vstupní prohlídky je lékařský posudek o zdravotní způsobilosti k práci. V případě nedodržení zaměstnavatelské povinnosti mu může být příslušným orgánem inspekce práce uložena pokuta až do výše 2 000 000 Kč.

Periodická prohlídka se provádí zejména v souvislosti se stárnutím organismu, kdy by další výkon práce mohl vést k poškození zdraví daného zaměstnance.

Mimořádná prohlídka je vyžadována v situacích, kdy existuje důvodný předpoklad, že u zaměstnance nastala ztráta nebo změna zdravotní způsobilosti k práci.

Výstupní prohlídku provádí daný poskytovatel pracovnílékařských služeb za účelem zjištění aktuálního zdravotního stavu zaměstnance v době ukončení výkonu práce. V tomto případě se nevydává lékařský posudek, nýbrž potvrzení o provedení této prohlídky.

K vydání lékařského posudku je obecně třeba provést lékařskou prohlídku. V ojedinělých případech lze lékařský posudek vydat i bez ní. Stěžejní součástí lékařského posudku je posudkový závěr. Podle něj je osoba buď zdravotně způsobilá, nezpůsobilá, způsobilá s podmínkou, nebo pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilost.⁵ V případě, že se posuzovaná osoba odmítne podrobit lékařské prohlídce nebo vyšetření, nevydává se lékařský posudek. Pokud se osoba nepodrobí pravidelně se opakující lékařské prohlídce, pohlíží se na ni jako na osobu zdravotně nezpůsobilou ode dne, kdy končí platnost posledního lékařského posudku. V případě, že zaměstnavatel ani zaměstnanec nepodají návrh na přezkoumání doručeného lékařského posudku, nabývá lékařský posudek platnosti od okamžiku jeho prokazatelného předání posuzovanému zaměstnanci.

Lékařský posudek je nutné chápat jako odborné stanovisko lékaře, nikoliv však jako rozhodnutí v materiálním slova smyslu. Lékařský posudek není podle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu⁶ aktem správního orgánu a jako takový je nepřezkoumatelný co do medicínské přezkoumatelnosti. Tento závěr je opíráno o ustálený názor, že soud nedisponuje odbornými lékařskými znalostmi.

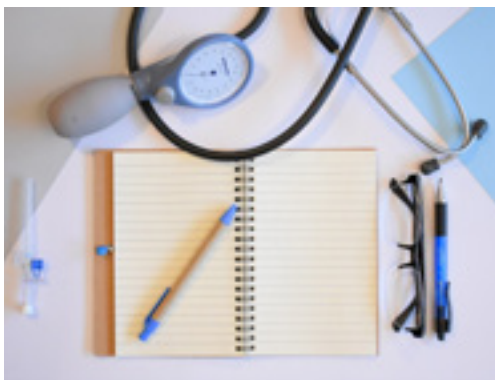
² Ust. § 52 písm. d) zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

³ Ust. § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

⁴ Vyhláška č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnílékařských službách a některých druzích posudkové péče).

⁵ Ust. § 43 odst. 3 zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách.

⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 23. září 2008, sp. zn. Pl. ÚS 11/08.

Důsledky a doporučení

V případě, že posuzovaný zaměstnanec nebo jeho zaměstnavatel nesouhlasí s obsahem lékařského posudku, mají právo podat návrh na jeho přezkoumání.

Musí tak učinit ve lhůtě do 10 pracovních dnů ode dne, kdy byl lékařský posudek prokazatelně převzat. Tento návrh se podává k tomu poskytovateli, jenž napadený posudek vydal. Poskytovatel pak buď zcela vyhoví návrhu na přezkum, nebo návrh postoupí příslušnému krajskému úřadu, od kterého obdržel oprávnění k poskytování zdravotních služeb.

Závěr

Problematika pracovnělékařských služeb je poměrně široká, přičemž právní úprava doznává čas od času určitých změn, proto není cílem tohoto textu, aby podal vyčerpávající výklad dané problematiky. K dalšímu studiu je zapotřebí využít příslušné právní předpisy, judikaturu a odborné monografie. V neposlední řadě lze za takový zdroj informací považovat i aktuální odborné články, které dokáží pružně reagovat na danou problematiku a její případné změny.

V případě, že posuzovaný zaměstnanec nebo jeho zaměstnavatel nesouhlasí s obsahem lékařského posudku, mají právo podat návrh na jeho přezkoumání.

Dosažený VÝSLEDEK

Publikace Pracovnělékařské služby

Tento výsledek byl finančně podpořen z institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace na léta 2018–2022 a je součástí výzkumného úkolu V11-S4 Lékařské posudky poskytovatelů pracovnělékařských služeb a jejich význam pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci zaměstnanců, řešeného Výzkumným ústavem bezpečnosti práce, v. v. i., v letech 2019–2021.

Spoluřešitel výzkumného úkolu:
Právnická fakulta Univerzity Karlovy.

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons [Uveďte původ – zachovejte licenci] 4.0 Mezinárodní veřejná licence.

Editoři: Mgr. et Mgr. Bc. Filip Dostál, MPA;
Mgr. Josef Havelka; JUDr. Lenka Scheu, Ph.D.;
doc. JUDr. Martin Štefko, Ph.D.

První vydání

ISBN 978-80-87676-43-1

© Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i., 2021

Obálka publikace Pracovnělékařské služby

Zdroj:
Pracovnělékařské služby.
Praha: VÚBP, 2021.
Dostupný z:
<https://vubp.cz/soubory/produkty/publikace-ke-stazeni/pracovnelekarске-sluzby.pdf>
ISBN 978-80-87676-43-1

Výzkumný ústav
bezpečnosti práce, v. v. i.
Jeruzalémská 1283/9
110 00 Praha 1 – Nové Město

tel: +420 221 015 844
vubp@vubp-praha.cz
datová schránka: yí6jvet
www.vubp.cz

© Výzkumný ústav
bezpečnosti práce, v. v. i.
Praha, 2021

Policy Brief VÚBP, v. v. i.
ISSN 2695-1606